

Kuryer Poznański.

No. 203

Redaktor odpowiedzialny:

Sobota, 4 września 1875.

Nikazy Gruszczyński.

Rok 7 V

„Kuryer Poznański“ wychodzi codziennie z wyjątkiem niedziel i dni świątecznych. Przedpłata kwartalna wynosi w mieście 7 marek 50 fen., w cesarstwie niemieckim 9 marek 15 fen., w Austrii i Węgrzech 6 guidenów, w Francji Belgii, Szwajcarii i Włoszech 18 franków, w innych krajach cena prenumeracyjna w Poznaniu z doliczeniem odpowiedniego portoryum. — Blura redakcyjna przy ulicy Byczerskiej No. 2. Ekspedycja przy placu Wilhelmowskim No. 8. Agenty: w Krakowie J. Czach, księgarz; we Lwowie F. H. Rihter. Ogłoszenia przyjmują się w ekspedycji jako też a pp. R. Mosz w Berlinie, Frankfurcie n. M., Hall, Hamburgu, Lipsku, Monachium, Norymberdze, Pradze, Strassburgu, Stuttgarcie, Wiedniu, Wrocławiu, Zurichu; Haasenstein & Vogler w Hamburgu, Bazylei, Berlinie, Wrocławiu, Kamienicy (Chemnitz), Gdańsku, Dreźnie, Erfurcie, Frankfurcie, Genewie, Hall n. S., Hanowerze, Kolonii, Lausanne, Lipsku, Lubecie, Norymberdze, Pradze, Stuttgarcie, Wiedniu, Zurichu; Daus & Comp. w Frankfurcie; H. Albrecht w Berlinie, Friedrichstrasse No. 74; Lissens, Laitha, Bullier, place de la Bourse w Paryżu. — Cena inseratów wynosi od wiersza drobnego druku sześciolatomowego 1 agr. 6 fen., reklam 3 agr., tłumaczenia na język polski bezpłatnie.

POZNAŃ, 4 września.

Cała dyplomacja zajęta obecnie stanowiskiem Serbii wobec powstania hercegowińskiego. Ze wszech stron Europy odzywa się głosy pełne przyjacielskich rad do gabinetu Białogrodzkiego i żądające, ażeby Serbia nie wkroczyła czynnie w przebieg wypadków. Francuzki Monitor półurzędowy powiada na końcu artykułu, poświęconego tej sprawie: „Jeśli Francja poleca gabinetowi białogrodzkiemu poszanowanie międzynarodowych układów, wysiada Serbom ważną przysługę i wypełnia swój obowiązek, wypowiadając im prawdę.“ Korespondent wiedeński do Augsb. Allg. Ztg. twierdzi, że jest zadaniem Austrii, na które zgadzają się Rosja i Prusy, wystąpić z całą energią przeciw ekspansywny polityce serbskiej. Niemcy w całej tej sprawie zachowują się więcej wyczekująco, starając się ją przeciągać i odwleczyć, wszakże na Wschodzie pełno mają podobno agentów w Bośni, Serbii, Hercegowinie i Czarnogórze, którzy jako prości turyści z Baedekerem w ręku starają się wyrozumieć rzeczywisty stan rzeczy i pilnie raportują do Berlina. — Prov. Corresp., organ półurzędowy, nie wystąpiła dotychczas wcale z swym zapatrywaniem się na sprawę wschodnią.

Turecja ze swej strony wszelkich dokłada starań, aby na drodze pokojowej załatwić kwestyę powstania. Wedle telegramu Timesa z Carogrodu komisarz specjalny Wysokiej Porty w Hercegowinie, Server basza wyda proklamacyę w imieniu rządu, przyrzekającą ludności słowiańskiej wszelkie możliwe ulepszenia jej doli. Wszelkie środki przymusowe i wexacyjne ustać mają, od tej chwili, wszyscy urzędnicy, którzy się jakichkolwiek dopuścili nadużyć, mają być z urzędu złożeni i do odpowiedzialności pociągnięci; umyślnie ku temu celowi urządzony sąd zajmie się wymierzeniem sprawiedliwości wszystkim tym, którzy wskutek nadużyć władzy, jakiegokolwiek ponieśli straty. Wydaleni bez przyczyny z zagród swoich mieszkańcy, mają bezzwłocznie otrzymać pozwolenie powrotu, wszyscy buntownicy i agitatorzy z kraju wydalenii być mają.

Czy ludność słowiańska usłucha tego głosu, czy uwierzy tym obietnicom, które ją już niejednokrotnie zawiodły — nie umiemy dziś powiedzieć.

W jednym z artykułów swoich zajmuje się Times obszernie położeniem Turcji i wyprowadza wniosek, iż wpływ Anglii i jej znaczenie w Carogrodzie powinny być daleko większe aniżeli wpływy innych mocarstw, ponieważ Anglia nie ma żadnego interesu w tym, jak się ostatecznie załatwi kwestyę wschodnią. Z dniem każdym widoczniejsza jest, iż Anglia wszystkich swych wpływów użyć powinna, aby kwestyę wschodnią nie zakłóciła pokoju europejskiego.

Mowa tronowa, którą we wtorek zagajono, sejm węgierski nie zawiera żadnego ustępu większej doniosłości; znajdujemy w niej krótką tylko wzmiankę o zagranicznych stosunkach, w której ze względu na wypadki na półwyspie bałkańskim rząd zaspokajająco się wyraża. Okoliczność tę tym wytłumaczyć należy, iż polityka zagraniczna nie jest rzeczą sejmów obu monarchii, jedno rzeczą delegacyi. Przez odwołanie się do serdecznych stosunków z Rosyą i Niemcami, rząd dał niejako poznać kierunek polityki wschodniej w monarchii austriacko-węgierskiej. Opinia publiczna w Węgrzech nie jest przychylną usiłowaniu południowych Słowian, a mianowicie utworzeniu samodzielnych państw na północy półwyspu bałkańskiego; to też łatwo sobie wytłumaczyć, że sejm węgierski zapewnienia Austrii, iż polityka jej względem Turcji jest o ile możności lojalną, z wielkiem przyjął zadowoleniem. Co do polityki wewnętrznej znajdujemy w mowie tej same tylko ogólniki, a nie widzimy żadnego ścisłego ani wyraźnego programu ministerjalnego.

Z Warszawy potwierdzają telegraficznie wiadomość, urzędownie z Petersburga dementowaną, że generał-gubernator Królestwa Polskiego hr. Kotzebue opuścić ma stanowisko swoje.

We wspomnieniach, jakie dzienniki zmarłemu generałowi hr. Gustawowi Montebello poświęcają, nie znajdujemy nigdzie wzmianki, że znaczny, odważny i pobożny żołnierz bił się w Polsce w r. 1831, a jednak tak jest istotnie. Hr. Gustaw Montebello zapoznał się w Dreźnie r. 1829 z kilku Polakami, zaprzyjaźnił się mianowicie ze ś. p. Andrzejem Koźmianem. W r. 1830 brał udział we wyprawie do Algieru, a w sierpniu 1831 r. przybył do Polski. Generał Krukowiecki wziął go do swego boku i hr. Montebello jako adiutant generała Krukowieckiego był czynny przy szturmie Warszawy. Przypominamy jeszcze, iż nieboszczyk dowodził pod koniec armią okupacyjną francuzką w Rzy-

mie i iż sobie zjednał prawdziwie katolickim postępowaniem przychylność Piusa IX.

Właściwe powody zastój handlowego i przemysłowego.

Od pewnego czasu spostrzeżono się w Niemczech, że pod względem ekonomicznym poczynione zostały wielkie omyłki. Miliardy miały przynieść szczęście krajowi i zapewnić dobrobyt ogólny; tymczasem razem z miliardami przyszły klęski finansowe a w końcu zastój powszechny. Stara to prawda, że nie dosyć jest posiadać środki potrzebne, ale że jeszcze trzeba umieć ich stosownie używać. Zdumiewającym jest, że Francja, która zapłaciła niesłychaną kontrybucyę, wznaga się w siły, a Niemcy, którzy taką sumę na zwyciężonych wymogli, ciągłych doznają zawodów i z dniem każdym na pomyślności wewnętrznej tracą.

Skargi już się od dawna podnosiły i od pewnego czasu słycać coraz głośniejsze narzekania na złe gospodarstwo i na stosunki, które raczej fałszywym spekulacyom i gorączce złota, niżli sumiennej i powolnej pracy sprzyjają. Niedawno jeszcze temu Kreuz Ztg. odważnie zasłone z zakulisowych robot zdarła. Teraz Germania i inne niepodległe pisma tłumaczą i dowodzą, iż dzieci Izraela wyzyskują na swoją korzyść położenie obecne i że opłatały siecią zgodnych usługowań wszystko, co się do ruchu pieniężnego odnosi.

W końcu przemówiła także Provinzial Correspondenz, której artykuł podaliśmy. Organ to urzędowy i każde jego odezwanie się czyni pewne wrażenie.

Cóż pisze Provinzial Correspondenz? Oto zaznacza, że przemysł i handel cierpią i bardzo cierpią; melancholicznie wspomina o wielkich oczekiwaniach po roku 1871 i o nadziejach zawiedzionych, skarży się na niepoczciwe spekulacje, i w końcu główną odpowiedzialność zrzuca na giełdę i na jej niegodziwe praktyki.

Czy przynosi jakie lekarstwo? Żadnego. Nawet przyznaje z ubolewaniem, że w dzisiejszym rzeczy położeniu prawodawstwa, nie ma sposobu złemu zaradzić.

Słusznie jej tedy zarzucają pisma niepodległe, że ta cała jeremiada połączona z nauką o pracy, o oszczędności, o umiarkowaniu i o ostrożności w przedsięwzięciach do niczego nie prowadzi. Jedno nawet z pism giełdowych odzywa się dowcipnie, że to „mistrzarda po obiedzie.“

Spór pójdzie dalej i jak się zdaje giełda w odwiecie za rzucone jej oskarżenia, będzie się starała wykazać, że to zła gospodarka i niedoświadczenie panujące w sferach wyższych kryzys dzisiejszą spowodowały.

My na te rzeczy z osobnego zapatrujemy się stanowiska. Uważamy je za ważne niezmiernie, bo zastój interesów i na nas ciąży. Bądź co bądź rozważając to, co się dzieje, niepodobna abyśmy nie przypomnieli, że złe, na które wszyscy teraz narzekają, tkwi głębiej, niżli sądzą statystyci i dzienniki. Zapewne fałszywa gospodarka i brak zdrowych pojęć ekonomicznych przyczyniły się do spowodowania szkodliwych i kłopotliwych objawów, jakie mamy przed oczyma; wszelako pierwszą przyczyną choroby leży w sceptycznym pojęciu, w materializmie dążności i w gorączkowej chęci używania. Ludzie, którzy nie wierzą w Pana Boga i w życie przyszłe, dla których chwila obecna jest wszystkiem, ludzie, co samolubstwo wynieśli do znaczenia systematu, ani o sumiennej i spokojnej pracy, ani o umiarkowanym zarobku myśleć nie będą. Każdy tu drze się do góry i bez

skrupułu spycha w dół to, co mu zawadza. Dla tych co nie wierzą w nic, patriotyzm, poświęcenie, wyrzeczenie się siebie istnieć nie mogą. Mówią o patriotyzmie i bardzo śmiało, ale w ich ustach to tylko czcze frazesy.

Tymczasem ci, co odpowiedzialność społeczną na barkach swoich dźwigają, zamiast oddziaływać przeciw samolubstwu i materializmowi, zamiast wspierać żywioły moralne, właśnie bój zacięty z religią pozytywną rozpoczęli.

Jest to najfatalniejsze zaślepienie, bo tylko rozwinięcie życia religijnego ratunekby przyniosło.

Nie ma zaufania, nie ma uczucia bezpieczeństwa, bo nie ma miłości chrześcijańskiej, a dziki Darwinizm powtarza coraz zuchwalej stare wyrazy: Ote toi que je m'y mette.

My w naszej polskiej odrębności w lepszym do pewnego stopnia jesteśmy położeniu. U nas i wiary więcej i cierpienie patriotyczne takie, że nas chroni od znikczemnienia. Ale czyż i tu nie podnoszą się ciągle głosy i projekta, któreby wszystko na akcyę zamienić chciały?

Jużeśmy ciężko przypłacili wielkie omyłki i naszą złą finansową gospodarkę. Dziś Izraelici przemogli nasze nieudolne próby i znowu są panami położenia. Otóż nie przetrwamy i nie poprzemy się, tylko mozolną i cierpliwą pracą, pamięcią na Ojczyznę, oszczędnością skrupulatną i wytrwałością w przedsięwzięciach wypróbowanej wartości. Ciężko przypłaciliśmy gründerskie zachcianki znarowionych lub skuszonych, już się więcej kusić nie pozwolmy.

Materializm i wszystko, co zeń płynie, to wróg nasz najstraszliwszy. Nie opuszczać się nam i nie miękich wczasów szukać nam, jeno z wiarą w sercu pracować w pocie czoła.

Sallustius historyk, co pierwszy choroby śmiertelne kraju swojego rozpoznał i o groźnym upadku przestrzegł, pisze, że „opuszcili się Rzymianie, bo się czuli bogatymi i używać zaczęli.“ Etenim tanta opulentia negligentiam tolerabat. My się nawet bogatymi czuć nie możemy i mielibyśmy zaniedbywać się i wpaść w epikureizm?

Nie, to niepodobna. Widzimy do czego materializm Francją wprowadził, widzimy, jakie straszne spustoszenie w Niemczech gotuje, korzystajmyż z doświadczenia drugich.

Wszystko, co słyszymy, wszystko, co czytamy, powinno w nas budzić wdzięczność dla Pana Boga, że u nas grunt istotny pozostał religijny i patriotyczny, że obce zepsucie, choć się nas czepia, jeszcze się do krwi naszej nie dostało.

Tylko nie opuszczajmy się, żyjmy wiarą i rzetelną miłością Ojczyzny; nie zasypiajmy, nie usuwajmy się na bok w czasie burzy, nie chowajmy się, jak ten płaz, o którym poeta mówi, że on sam sobie i okrętem i sternikiem, a uratujemy u siebie prawdy społeczne.

Inne kraje giną materializmem, używaniem i sobokstwem, my się podnieśmy z upadku wiarą, pracą i poświęceniem.

KORESPONDENECY KURYERA POZN.

Poniec, 3 września.

(Pogrzeb ś. p. ks. Morawskiego. — X. Woliński z Oporowa).

Pozwólcie mi opisać wam pod świeżym onych wrażeniem żałobne uroczystości, które w dniu dzisiejszym i wczorajszym tak liczny zastęp duchownych, ludu i obywatelstwa, zebrały wokoło trumny ś. p. ks. Wojciecha Morawskiego. Tak cześć dla cnót zmarłego, jak współczucie dla jego szczydłej matki, dały popoch do lieźniejszego jak kiedykol-

wiek pogrzebowego zjazdu, utrudnionego obecnością stósunkami, zwłaszcza dla duchowieństwa, które nie bacząc na niebezpieczeństwo gromadnie pospieszono oddać ostatnią posługę zmarłemu. Już w dzień exportacji przeszło dwudziestu kapłanów poprzedało trumnę, wśród których widzieliśmy Mgra Spiske z Wrocławia, długoletniego przyjaciela zmarłego. Pochód wyruszył nad wieczorem, pod ślicznymi, starymi drzewami ogrodu oddzielającego jedynie dwór Oporowski od kościoła. Na barkach przywiązanych i stroskanych włóścian, przestąpił nieboszczyk po raz ostatni progi tego skromnego domu, który rzeczywiście przetrwał i przetrwał piętrzące się naokoło pałace i zamki, i z którego tyle dobrego rozeszło się na całą Polską ziemię. Nie wspominam już o wpływach na obcych, którzy się przy tym serdecznym ognisku ogrzać przybywali, już samo grono wychowanych tu dzieciak wyrosło na służbę Boga i bliźnich. Ztąd wyszedł ks. Wojciech, ten prawdziwy apostoł, już w świecie i zanim duchowną przywdział szatę, ztąd jedna siostra poszła służyć ubogim w zastępie córek Śgo Wincen-tego, druga kształciła z niezrównanym poświęceniem młode pokolenie dziewcząt polskich, trzecia założyła wespół z małżonkiem ś. p. Stanisławem Chłapowskim, ów dom Czerwonowiejski, który przez tak długie lata był także ogniskiem wiary i cnót obywatelskich, żeby tylko przypomnieć tych, których ściany gruby lub mury klasztoru ubezpieczają od ludzkich pochwał. Ruszył orszak żałobny, wśród cichego placu ludu, przy wspaniałym śpiewie psalmów, których znaczenie zdawało nam się być więcej jak kiedykolwiek uwydatnionem: exultabunt ossa humiliata, słowa te poważnie brzmiały wśród ciszy przeszłego jesiennego zmroku, i każdy, wspominając na przedziwną nieboszczyka pokorę, krzepił się nadzieją, że i jego Bóg wywyższy, dając mu wieniec zwycięzcy, po trudach i zapasach ziemskiej pielgrzymki. I w kościele tak pięknie staraniem zmarłego odnowionym wszystko tętnęło raczej myślą zmartwychwstania, jak ziemskim smutkiem, katafalk nawet nie cały kirem był okryty, kwiaty przesiany żałobne kobierce, rejeste oświeczone rozjaśniało cienie nocy. Towarzysz broni zmarłego, hr. Marceli Zółtowski złożył przy trumnie krzyż wirtuti militari, jaki mu przypadło nosić tak w czasie exportacji jak i nazajutrz. Dzień pogrzebu zgromadził jeszcze liczniejsze grono duchownych i obywateli. Rodzina prawie bez wyjątku stanęła w okóło trumny tego, który był jej głową. Po odśpiewaniu trzech nokturnów, znamienity kapłan świeżo z więzienia wypuszczony odprawił solenną Mszę św., po której pasterz i przyjaciel zmarłego wstąpił na ambonę i skreślił z nieporównanym uczuciem piękny żywot nieboszczyka. Wspaniała ta mowa doczekała się zapewne osobnego odbicia, dziś zaledwie kilka rzucę z niej ry.ów. Szanowny mówca zaczął od rzetelnego zwrotu do ks. prałata Koźmiana, któremu przypadał obowiązek i zaszczyt przemówienia nad otwartym grobem tyloletniego przyjaciela, a który tylko cichemi modły z samotnej celi łączył się dziś może z żalobną uroczystością. Dalej rozwinął pasmo żywota nieboszczyka, który tak różnemi kol. jami wciąż prostą drogą zmierzał do celu, czy jako żołnierz, czy jako obywatel, czy nareszcie jako kapłan gorliwy i misjonarz. To świeckie apostołowanie ś. p. ks. Wojciecha, zanim duchowny obrał zawód, pięknie podniósł mówca, zwłaszcza gdy dotknął lat uniwersyteckich i tej walki pychy rozumu filozofią Hegla podniecając, z wiarą serc polskich; wiara zwyciężyła na podstawie pokory. Cały ten ustęp był prześlizgnięty; równie pięknie Szanowny mówca wspominał o znaczeniu tradycy rodzinnych, o patriotyzmie kapłańskim, o udziale, jaki ś. p. ksiądz Wojciech wziął w sprowadzeniu do Księstwa Jezuitów, „tych misjonarzy, którzy nie tylko lud nasz, ale nas kapłanów do obecnego ucisku przysposobili i podnieśli.“ Szanowny mówca umiał w tym bogatym żywocie zebrać najwydatniejsze rysy, przytoczyć najpiękniejsze fakta, zwłaszcza z owych lat spędzonych w Warszawie, i w miejsce więźniów cytał i wysłanych w Sybir. I tam na łodach sybirskich ła popłynę za tym prawdziwym apostołem, który z taką miłością i takim poświęceniem uganiał się za duszami, pocieszał, krzepił nieśczęśliwych. Mówca zakończył rzetelnym obrazem tej ośmdziesięcioletniej matrony, błogosławicę umierającemu synowi na drogę wieczności. Ogólne rozrzewnienie i podniesienie ducha panowało w kościele, malowało się na wszystkich twarzach. Te wczesne uczucia wylały się obfitymi łzami, gdy przyszło drogie zwłoki na miejsce wiecznego odnieść spoczynku, i w miejsce rodziny, kwapiąc się podjąć na swe barki drogi ciężar, duchowni jego bracia sami podjęli trumnę z katafalku i otoczyli ją ścieśnionym szeregiem. Zastęp ten składał się prawie wyłącznie z czcigodnych wyznawców Chrystusowych, którzy zaszczytne od-

dali świadectwo nieustraszonej swej wierności Kościółowi świętemu. Jedni co dopiero opuścili próg więzienniczy, drugim wygnanie lada moment zagraża...

strony rządu nie dozna, ustąpi z widowni. Z tego powstała pogłoska, że się chce nawrócić. Atoli dotąd tylko ceglaz z Józefkowa a nie p. Gołębiowski był u pewnego księdza...

* Przez ustawę o zawieszeniu dostaw rządowych dla biskupstw i duchownych dycezyja Warmińska...

Wiadomości polityczne.

* Berlin, 3 września. [Uroczystość sędzińska. — Wiadomości bieżące. — Personalna.] Jak na kilkanaście dni przed 2 września...

* Paryż, 2 września. [Składka na wszechnice wolne. — List Msgr Nardi. — Przyszłe wybory. — Artykuły „Monitora“...]

ustępującego chyba jedynie Świętopietru. Tuż po Ojcu świętym, który jest wielkim nauczycielem szkoły świata...

Drogi Przyjacielu! Odbyłam w tej chwili L'Universa z dnia 27 b. m. i dowiaduję się, że République française i Débaty...

Debata nie widzę sędziów na ziemi, a tymczasem jest ich dwóch; jeden nazywa się sumieniem, tego można zmusić do milczenia...

Czcigodny prałat w odpowiedzi swej porusza kwestyę, sięgającą nader głęboko i daleko, kwestyę wielkiej doniosłości...

Wczorajszy Monitor powtarza artykuł Norddeutsche Allg. Ztg o mowie niemieckiego następcy tronu...

Refleksja polityki p. Leon Renault wyczytał rządowi sprawozdanie, w którym dowodzi, że w razie otwarcia katolickiego uniwersytetu...

w krótkim czasie się ukonstytuuje; utworzone w tym celu biuro wyda w j.k najbliższym czasie odezwę do katolików lyońskich...

Minister wojny odbył przegląd brygady piechoty, garnizonującej w twierdzy Langres i w mieście swego do oficerów główny kłafił przycisk...

Wczorajszy Constitutionnel zawiera korespondencją z Tunisu, stojącą w obronie pierwszego ministra tunetańskiego Beya...

Monitor podaje następującą notę urzędową: „Wiadomości dochodzące nas z Rzymu, pozwalają nam dać satysfakcją p. deputowanemu...

Cesarzowa austriacka opuści dnia 7 bm. Sasseto, przybędzie dnia 8 do Parży, gdzie się zatrzyma w hotelu ambasady austriackiej...

Wczorajszy Monitor powtarza artykuł Norddeutsche Allg. Ztg o mowie niemieckiego następcy tronu...

Protest dozoru kościelnego w Sztotlandzie pod Gdańskiem przeciw zbyt niemi rozszerzeniu granic ustawy o zawieszeniu dostaw...

Kuryer miejscowy i prowincjonalny.

* Doniesienia urzędowe. N Pan raczył mianować do tychczasowego zyczenia profesora przy uniwersytecie w Jenie...

* Doniesienia kościelne. Jutro w Archikatedrze sumę odprawi J.W. ks. kanonik Sibiński, kazanie powie msgr. Szoldski.

* Wydział nauk historycznych i moralnych Towarzystwa Przyjaciół Nauk odbędzie swe posiedzenie w poniedziałek...

* Smutny przypadek zdarzył się na centralnym dworze kolei przy wznoszeniu kół i krokwi na nowej szopie...

* Słynny areonauta Godard przybył dziś z Berlina i jutro odbędzie napowietrzną podróż z Ogrodu ludowego...

* Inspektorowi szkolnemu na powiat mogilnicki, dr. Frühlehowi, powierzono zarządem inspekcją nad szkołami...

* Aresztowano wczoraj jakiegoś człowieka, który brał udział w ulicznej bijawce. — Złodzieja, który na ulicy Berlińskiej uderzył subiekta handlowego...

* W Lesznie wybudowano artezyjską studnię, dostarczającą w przeciągu jednej doby 80,000 kwart wód...

* W trzech pierwszych kwartałach r. 1874 królewski konsystorz W. Księstwa Poznańskiego udzielił 115 rozwodów!

Wykonywanie praw kościelno-politycznych.

* Z dekanatu Jutrosińskiego piszą nam: Ks. Sachocki prob. i prod. z Golejewa był zagrożony karą...

* Pielgrzym pisze co następuje: Protest dozoru kościelnego w Sztotlandzie pod Gdańskiem...

TELEGRAMY.

Palermo, 3 września. Przybył tu dziś w południe następca tronu książę Humbert i przyjmowany został przez licznie zebraną ludność...

który wtemczas zawziętymi wrogami Węgier mieli się okazać.

Wiedeń, 3 września. Według doniesienia Polit. Correspond. przybędzie dziś do Mostaru specjalny komisarz W. Porty, Server basza; członkowie komisji konsularnej wyjechali dziś z Dubrownika i prawdopodobnie przybędą dnia 5 bm. do Mostaru. Correspond. podaje dalej szczegóły o zasadzie w dniu 30 sierpnia pomiędzy Turkami a powstańcami pod Kasabą większą potyczkę, i dodaje, że podobno potyczka wypadła dla powstańców zwycięsko, i o wielkie straty Turków przyprawiła. Z Biadogrodu serbskiego donoszą do tegoż dziennika, że rząd serbski przedsięwziął rozległe środki wojskowe celem zastopy granic państwa.

Paryż, 3 września. Umarł dziś z rana generał Frossard, dawniejszy nauczyciel księcia Ludwika Napoleona, komendant korpusu w ostatniej niemiecko-francuskiej wojnie. — Marszałek Mac-Mahon powrócił tu dotąd, przebywał na radzie ministrów; dziś wieczorem udaje się do Loirét.

ROZMAITOCI.

* **Młodzieniec pełen wspomnień.** Na jednej z głównych ulic miasta mieszka na pierwszym piętrze od frontu pani Bawółowska, wdowa po właścicielu Bawółowa, wraz z daleką krewną, zajmującą się gospodarstwem domu, panną Anielą. W niedzielę przedpołudniem, gdy pani Bawółowska kończyła się ubierać przed wyjściem na zwykłą przechadzkę, a panna Anieli zajęta była robieniem kompotu, na który zaproszony był p. Władysław, naraz rozległ się w mieszkaniu odgłos dzwonka.

Ktoby to mógł być? — pomyślała pani Bawółowska — o tej porze nie zwykłam przyjmować; chyba zaproszenie od sąsiadki na kawę poobiednia. Tymczasem panna Anieli pobiegła otworzyć drzwi i z zadziwieniem spostrzegła na progu przystojnego i elegancko ubranego młodzieńca.

— Czy mogę wejść? — Proszę. W tej chwili nadeszła pani Bawółowska. Młodzieniec sposterzał gospodynię domu z uszanowaniem skłonił się jej i przemówił z głębokim wzruszeniem: — Daruj pani śmiałości mojej, wyjeżdżam na długo za granicę, być może, że i nie wrócę więcej... zapragnęłam więc poznać się z tobą, co mam najdroższego dla siebie, ze wspomnieniami, jakie mnie łączą z mieszkaniem pani. Tu się urodziłam i pierwsze dni młodości spędziłam, tu umarła moja matka — i przy tych słowach łzy potoczyły się po błędnym i miłym obliczu młodzieńca. Zamilkł i rzucił pełnym tchnieniem wyrazu wzrokiem na otaczające ściany, chwycił się obiema rękoma za serce. — Był zachwycającym.

Pani Bawółowska poruszona tym tak naturalnym objawem miłości synowskiej i przywiązania do wspomnień rodzinnych, milcząco ujęła za rękę młodzieńca i wprowadziła go do salonu, zezwalając skinięciem ręki na wejście i do sypialni; sama zaś, powodując się delikatną nęcą, aby nie przerywać nieznanemu chwilę dłużej uroczystej, cofnęła się do pokoju w którym pozostawiła kuchynkę.

— Widział, moja Anielu, jak się można mylić w przekonaniach; nieraz w rozmowach powstajesz na teraźniejszą młodzież, zarzucając jej brak uczucia i tych przymiotów serca, które nadają wyższą wartość męźszczyźnie. Patrz, masz żywy przykład, że takich znaleźć można i w dzisiejszym wieku zimnego egoizmu i rachuby.

— Prawda, moja Ciociu, ale jedna okoliczność zastanawia mnie.

— Cóż takiego?

— Ze ten pan chyba się myli; on wygląda na lat dwadzieścia kilka, a dom w którym mieszkamy od kilku lat dopiero jest wybudowany.

— Masz słuszność.

I przy tych słowach obie panie weszły do salonu. Młodzieniec tylko co opuścił sypialny pokój; stał na progu i rzucając ostatnie tam spojrzenie, oclairzył oczy batystową chusteczką.

— Teraz mogę już spokojny oddać się... spełniłem obowiązek, a na znak niewygasłej wdzięczności pozwól pani — i przy słowach tych zbliżywszy się do pani Bawółowskiej, złożył na rękę jej z pełnym uszanowaniem pocałunek.

— Ależ panie zaszła pomyłka! pan tu nie mógł się urodzić; dom ten niedawno jest wystawiony.

— Czy podobna! — i pobiegł wyjrzec przez okno na ulicę.

— Prawda, to obok, ten z wystającym balkonem. W takim razie pozostaje mi przeprosić paną najserdeczniej za sprawiony kłopot. — I porwawszy za kapelusza wybiegł co prędzej na schody.

Panna Anieli tknięta przecuciem weszła do sypialni.

— Ciociu, Ciociu! biurko otwarte, pudełka od precjozów porozrzucane na ziemi... to złodziej!

I obbie pany z krzykiem wypadły do bramy i na ulicę — już zapóźno. Ani śladu pięknego i pełnego wspomnień młodzieńca.

w niej nie było ani żywotu świętego, ani modliwy, ani litanii. Jesteśmy przekonani i wiemy o tym, że lud i inne treści książki czytując, że go zajmują dzieje ojczyzny, że rad się dowiedzieć co się w świecie dzieje, że go interesują sprawy publiczne i społeczne, ale religia i wiara pozostała dlań zawsze tym cudownym magnesem co go przyciąga do siebie, co mu każe zapomnieć o twardej i ciężkiej doli, a wzrokiem duszy sięgać po za kres tego żywota; z religijną też książką najlepiej trafić pod słomianą strzechę wieśniaka. Pan Daszkiewicz zaopatrzywszy księgarnię swoją w znaczny zapas książeczek treści religijnej i moralnej, książeczek do nabożeństwa, wydawszy kilkanaście tanich dziełek własnym nakładem zaradził gwałtownej potrzebie naszego ludu i przysłużył się wielce temu, który z obowiązku jako dusz pasterze, jako opiekunowie ludu zobowiązani są rozpowiadać książki pożyteczne pomiędzy ludem ich pieczy powierzonym. Nie mogąc się obszernie rozpisywać o wszystkich wydaniach pana Daszkiewicza, których znaczna jest liczba, a z których wiele samemu zaleca się tytułami, podajemy poniżej opis najbardziej znanych i polecenia godnych książeczek:

1. Ludwika Lateau. Jężył żywot cudowny i jej znaczenie w czasach dzisiejszych. Z drugiego wydania niemieckiego księdza Pawła Majunke przełożył w śródojęm ks. W. Szajkowski. Wydanie poprawne 1875. (Cena 40 fen.)

2. Dzieci nędzy. Obrazek z życia poznańskiego, napisał ks. Wład. Chotkowski 1875 roku. (Cena 80 fen.)

3. Świętego Alfonsa Liguorego szesnastce rozmyślań o Męce Jezusa Chrystusa. Tłumaczenie z włoskiego ks. J. B. D. Ierta, 1875 roku. (Cena 50 fen.)

4. Godzina Śmierci czyli Przygotowanie się na śmierć. Wydał ks. J. Stągryczyński. (Wydanie III. 1875.) (Cena 60 fen.)

5. Złoty Oitazyk dla Duszy nabożnej. Książka do nabożeństwa aprobowana i zalecana wiernym przez J. E. Kardynała Arcybiskupa hr. Ledóchowskiego. 1874 roku.

6. Żywot Najświętszej Panny Maryi i św. Józefa; przekład dzieła niemieckiego znanego księdza Busingere. 1874.

7. Nabożeństwo na czas wielkiego postu z medytacją wstępną św. Alfonsa Liguorego. 1874. (Cena 40 fen.)

8. Droga do Życia Pobożnego (Filotea) przez św. Franciszka Salezego. Poprawny przedruk tłumaczenia księdza Jana Kazimierza Denhoffa, opata mogińskiego. Kraków 1879. 1872.

9. Nowenna przygotowująca do uroczystości Przenajświętszego Serca Jezusowego. 1874.

10. Włazanka oharowana Józefowi świętemu Patronowi Kościoła powszechnego. 1872.

11. Matka Bolesna Panna Maryja. Piękny przedruk budującego dzieła ks. Domiechowskiego pr. ora klasztoru mogińskiego, wydanego w Kaliszu 1866, wydał ks. Aleksander Maryjański. 1872.

12. Przewodnik dla odwieczających się w bogocie — spolszczył ksiądz Wł. Górski. 1872.

13. Wybór poezji polskich, zebrat dla czytelników parafialnych, ks. Nitschke.

14. Katy i ofiary komunij paryskich, zebrat i wydał L. R. 1871.

* **Ziemianna wyszedł z druku Nr. 36 i zawiera:** He koszuje w przybliżeniu centnar obornika? — O owcach rasy romanowskiej. Edmund Sygietyński (Dok. czenie). — O wychowie cieląt w peryodzie żywienia się ich mlekiem, ze szczególną uwagą na dobór rodzaju. — Gustaw Gostawski. (Dalszy ciąg). — Korespondencya różnica: Z Kongresowych Kujaw od Radziejowa. — Tygodniowy przegląd gospodarzy. — Wiadomości rolnicze: Woda amoniakalna, produkt uboczny przy fabrykacji gazu do oświetlania, jako nawóz. — Wieki gosi. — Konsumpcya ślimaków. — Sprawozdanie z handlu drzewem. — Sprawozdanie z handlu bydłem pościgowym i do chowu. — Wiadomości handlowe. — Jarmarki. — Zebrańia Towarzystw rolniczych. — Towarzystwo ku wspieraniu urzędników gospodarczych w W. Księstwie Poznańskim. — Ogłoszenia.

PRZYBYLI DO POZNANIA.

Poznań, 4 września.

BAZAR. Wilkoński z Galezna, Boguluboff z Rosyli, ks. Kaliski z Jaksie, hr. Dąbski z Kolaczkowa, Sokolnicki z Pigłowie, Niemojowska z Śliwni, Bayer z Warszawy, Moszczeński z Stempuchowa.

UZINIEGIEGO HOTEL FRANKO Kl. Biernacki z żoną z Chorzenia, hrabina Dunin z familią z Broniszewic, Szebaniecki z Międzychodu, Dziembowski z Roszkowa, Arnd z żoną z Dobieszewic, Zuchowski z Granowa, Węsierski z Witakowic, Fredeking z Hanburga, Wilczewski z Poznania, Jaraczewski z Król. Pol.

POD TRZEMA GWIAZDAMI. Cybulski z Zaina, Drzewiecki z Mystal.

HOTEL POD CZARNYM ORLEM. Gerłowski z Gniezna, Niewitecki ze Strzelna, Świerzyński ze Srody.

HOTEL RZYMSKI. Zakrzewski z familią z Zabna, Morawska z Obłaz.

GIELDA.

Na giełdzie tutejszej nie zawierano dzisiaj żadnych interesów.

MAKA. Poznań, 4 września Pszena nr. 0 i 1 16-18,— marek, rżana nr. 0 i 1 11,50—13 marek za 50 kil.

Ceny ziemiołpłodów
na targach zamiejscowych.
Wrocław, 3 września.

Na giełdzie. (Urządzone sprawozdanie.)
Zyto: za 2000 funtów, stałej; wypowiedziano 6000 cent, na upłynione wypowiedzenia na auk. — pszeno,

na giełdzie — marek pszeno, na miesiąc wrzesień i wrzesień—październik 155,50 marek pszeno i pszeno na giełdzie — marek pszeno, październik—listopad 158,50 pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 160,50-160 pszeno, kwiecień—maj 161—163 plc. Pszenica per kil. — m. plac., — na bieżący miesiąc 203,— marek pszeno, wrzesień—październik 203,— marek pszeno, październik—listopad 208,— plac. i pszeno, listopad—grud. — plc.

Jęczmień per 1000 kil. 144 m. żąd. Owies: za 1000 kilog. 153,— pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, październik—listopad 153,— pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, październik—listopad 155,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 156,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 160,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 162,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 164,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 166,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 168,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 170,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 172,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 174,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 176,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 178,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 180,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 182,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 184,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 186,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 188,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 190,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 192,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 194,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 196,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 198,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 200,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 202,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 204,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 206,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 208,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 210,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 212,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 214,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 216,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 218,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 220,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 222,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 224,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 226,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 228,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 230,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 232,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 234,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 236,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 238,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 240,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 242,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 244,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 246,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 248,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 250,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 252,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 254,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 256,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 258,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 260,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 262,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 264,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 266,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 268,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 270,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 272,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 274,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 276,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 278,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 280,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 282,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 284,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 286,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 288,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 290,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 292,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 294,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 296,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 298,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 300,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 302,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 304,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 306,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 308,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 310,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 312,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 314,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 316,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 318,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 320,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 322,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 324,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 326,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 328,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 330,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 332,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 334,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 336,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 338,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 340,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 342,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 344,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 346,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 348,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 350,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 352,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 354,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 356,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 358,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 360,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 362,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 364,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 366,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 368,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 370,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 372,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 374,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 376,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 378,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 380,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 382,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 384,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 386,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 388,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 390,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 392,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 394,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 396,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 398,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 400,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 402,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 404,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 406,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 408,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 410,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 412,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 414,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 416,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 418,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 420,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 422,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 424,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 426,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 428,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 430,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 432,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 434,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 436,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 438,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 440,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 442,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 444,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 446,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 448,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 450,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 452,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 454,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 456,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 458,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 460,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 462,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 464,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 466,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 468,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 470,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 472,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 474,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 476,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 478,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 480,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 482,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 484,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 486,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 488,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 490,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 492,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 494,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 496,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 498,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 500,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 502,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 504,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 506,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 508,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 510,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 512,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 514,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 516,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 518,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 520,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 522,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 524,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 526,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 528,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 530,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 532,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 534,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 536,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 538,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 540,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 542,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 544,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 546,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 548,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 550,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 552,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 554,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 556,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 558,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 560,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 562,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 564,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 566,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 568,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 570,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 572,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 574,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 576,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 578,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 580,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 582,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 584,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 586,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 588,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 590,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 592,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 594,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 596,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 598,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 600,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 602,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 604,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 606,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 608,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 610,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 612,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 614,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 616,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 618,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 620,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 622,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 624,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 626,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 628,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 630,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 632,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 634,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 636,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 638,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszeno, listopad—grudzień 640,— marek pszeno i pszeno w końcu — marek pszen

Zaopatrzeni we wszelkie nowości na sezon jesienny i zimowy polecamy takowe.

[1406]

Loga & Bieliński.

Dnia 9 września rb. o godzinie 11 rano odbędzie się w **Zalnie** w lokalu p. Siuchnińskiego **Walne Zgromadzenie** Towarzystwa Naukowej Pomocy Imienia K. Marcinkowskiego, na które członków zaprasza **Komitet.** [1405]

W drukarni **J. Leitgeb** w Poznaniu wyszło w języku polskim **Prawo o zarządzie majątku w gminach kościelnych katolickich z dnia 20 czerwca 1875.** Cena 3 sgr. Należytność najlepiej przesyłać w markach pocztowych. [1408]

Folwark **Chamer** na trakcie po-biedzińskim o 1/2 mili od Poznania obejmujący 353 mórg ziemi (włącznie 28 mórg dobrej łąki i 38 mórg lasu), z odpowiednimi zabudowaniami i inwentarzem jest natychmiast do **wydzierżawienia.** Bliższa wiadomość na miejscu u właściciela. (1386).

Fabryka mebli trumien.
A. Bittman,
 Poznań, św. Marcina No. 13, utrzymuje i poleca pod gwarancją swój największy **Skład trumien metalowych i drewnianych** we wszelkich rodzajach i wielkościach po cenach umiarkowanych. (1146)

Restauracja Sujeckiego, Rynek 57, (1365) zakupuje po najwyższych cenach **wszelką zwierzynę.**

Avertissement.
 Avec le consentement des magistrats j'ai ouvert avec le 9 Août **Une pension pour des jeunes demoiselles**
 Je prendrai soin de joindre à l'instruction la plus soignée tout ce qui est autant nécessaire que désirable pour accomplir l'éducation d'une jeune dame. S'adresser à **Théodolinde Holt hausen,** nauczycielka języka francuskiego i włoskiego i dyrygentka. **Wrocław, Klosterstr. 88.** (1197)
 Polecenia, przez panią prezydentową baronową Uslar-Gleichen, przez panią nadburmistrzową v. Forkenbeck, przez p. kanonika Karker, przez radcę re-gencyjnego i szkolnego Jüttner i przez radcę miejskiego i szkolnego Thiel.

Codziennie **świeże masło** poleca (670) **Mleczarnia** przy ul. św. Marcina No. 13.

Lekcje gry na fortepianie udziela przybyła do Poznania pani **B. Chrzanowska,** córka sławnego artysty **Lipińskiego.** Wiadomości bliższe w **pomieszkaniu, Piekary 20, I piętro.** [1404]

Dobra **Garbów p. Kurowem** i **Ryki p. Mo-szczanką (gub. Lubelska)** sprzedaje do siewu:

Pszenicę Kostromską za korzec 242 funt. po rs. 11 franco Warszawa incl. miech. Obstalunki na miejscu, lub też przez pana **M. Fajansa** w Warszawie ulica Trębacka 9. [1345]

Zaopatrzwszy **Skład mój towarów modnych i ubiorów damskich** we wszystkie nowości na pory wiosenną i lato-wą, polecam Szanownej Publiczności bar-dzo piękne i tanie wyroby na suknie, jak n. p. Bege wełniane i półjedwabne, Silki, Sułtany, Kaźmierki, Bareże, Grenadyny, Płóciénka, Perkaliki Batysty, Alpaki itd. Głównie zaś zwracam uwagę na mój zawsze największy wybór w **sukniach gotowych i szlafroczkach** podług najnowszych modeli paryżkich — oraz wszelkie nowości w okryciach, jak: Aksa-mitne Paletoty i Talmy, Kamizelki i Fu-chis kaźmierkowe, Tuniki z Hymalaja Bucle i Cheviot. Płaszczki do podróży i od deszczu. Przedewszystkiem są ceny bardzo przystępne i umiarkowane. (512)
F. Bogusławski, 5. przy ulicy Nowej 5.

R. Jakobi w **Poznaniu, Grobla 40/41,** poleca wszelkie rodzaje **Machin gospodarczych** własnego wyrobu, jako to: **ang. magle, maszyny do prania i wy-dżymania bielizny, wagi decymalne, wie-deńskie żaluzje ściągane i zwijane, że-lazne wysięclane krzesła na bieżniach i t. d.** **Prace budownicze** wykonują się jak najta-niej i pod gwarancją. [1320]

Losy królewsko-pruskiej Loterii
 Główne ciągnięcia:
 Ciągnięcie III klasy dnia 14 września,
 Ciągnięcie IV klasy dnia 16 października,
 !!! wygrać można następujące sumy !!!
450,000 marek,
 300,000 marek, 150,000 marek, 120,000 marek, 90,000 marek, 75,000 m., 60,000 m., 2 razy po 45,000 m., 9 razy po 30,000 m., 26 razy po 15,000 m., 2 razy po 12,000 m., 50 razy po 6,000 m., 580 razy po 3,000 marek, 8 razy po 1,800 m., 710 razy po 1,500 m., 1000 razy po 600 m. i t. d., rozsyłam losy oryginalne:
 1/2 losu do III klasy za 25 tal. = 75 marek,
 losy na III i IV klasę za 30 tal. = 90 marek.
 !!! również posyłam cert. fikaty udziałowe!!! na III i IV klasę!!!
 1/8 udziału 40 m. 1/16 udziału 20 m. 1/32 udziału 10 m. 1/64 udziału 5 m.
 za przesłaniem należytności.
M. Grossmanna Główny kantor loteryjny, Prusy, Wrocław, Antonienstrasse No. 17. [1340]
 NB. Urzędowe listy ciągnięć przesyłam po każdym ciągnięciu.

Zdumiewająco tanio!
 Najpiękniejsze **lampy petro-leowe** tak stojące jak wiszące poleca **fabryka lamp M. Bendixa,** [1409] Wodna ul. 7. **Cylindry** tuzin po 10 sgr. Kupey otrzymają **znaczny rabat.**

Restauracja SUJECKIEGO, Rynek 57,
 poleca Szanownej Publiczności swoją **kuchnią** jak **najlepiej zaopatrzoną** w wszelkiego rodzaju potrawy smacznie i wykwintnie przyrządzone, po bar-dzo umiarkowanych cenach. Poleca się również do przysposabiania śniadań i kolacyi **poza domem,** mianowicie przy we-sołach i innych uroczystościach. W **piątki i soboty** ma zawsze przygoto-wane **oblady postne.** Również ma wybór wszel-kiego rodzaju napojów: piwa, wina węgierskie, czer-wone i szampańskie. (1371)

Na nadchodzącą porę jesienną i zimową otrzymałem większą część **Nowości,** które w jak najobfitszym wyborze polecam. **Rynek 63. Robert Schmidt,** [1402] dawniej **Antoni Schmidt.**

księgarnia Tytusa Daszkiewicza w **Poznaniu,** odebrała na **skład główny** i poleca: **Monseigneur Miécislas Halka Comte Ledochowski,** Cardinal-Archêveque de Gnesen et Posen. Par M*** Lex. 8xo, str. 370. Bruxelles. H. Goemarre éditur 1875. Cena 3 m. — 1 talar. [1403]

Norddeutscher Lloyd. parowce pocztowe z **Bremy do Nowego Yorku i Baltimore.**

Ohio	8 września do Baltimore	Main	2 październ. do New York
Salier	8 " " New York	Nürnberg	6 " " Baltimore
Neckar	11 " " N-w York	Rh-in	9 " " New York
Mosel	18 " " New York	Oder	16 " " New York
Leipzig	22 " " Baltimore	Braunschweig	20 " " Baltimore
Deutschland	22 " " New York	Neckar	23 " " New York
Donau	25 września do New York		

Cena jazdy do Nowego Yorku: Pierwsza kajuta 495 M., druga kajuta 300 M. (78)
Srodkowy pomost 120 M.
Ceny podróży do Baltimore: Kajuta 405 M, pomost srodkowy 120 M.
z Bremy do Nowego Orleanu, via Havana.
 Hanover 15 września. Frankfurt 13 października.
Ceny podróży: Kajuta 630 M. Pomost srodkowy 150 M.
 Bliższych szczegółów udzielają ekspedycy w Bremie oraz tychże agencj w kraju.
Dyrekcya „Norddeutscher Lloyd“ w Bremie.

Dom Stedlemin 1/4 mili od stacyi ko-lei Jarocin, sprzeda-wać będzie **15 wrze-snia** o godzinie 11 rano przez licytacya:
 60 sztuk **młodocianego bydła,**
 20 **trzechletnich koni,**
 200 **skopów opasowych,**
 30 **tryków** Rambouillet Negr. z Negretti zarodowej owczarni Borek,
 3 **byczki Oldenburgskie,**
 1 **ogier Yorkschire,** młody i rosły. [1370]
Zarząd Dominialny.

Ucznia do handlu poszukuje [1395] **Loga & Bieliński.**

Wyrwanie zębów bez bólu za pomocą Azocinku (Nitro-oxygen), w 600 przypadkach doświadczone sztuczne zęby, plombowanie złotem i kompozytą. [1232] **Dentysta C. Mallachow Jun.,** Poznań, Fryderykowska ul. 12.

Dentysta St. Kasprowicz,
 Z pomocą gazu azotycznego (Nitrooxygen albo Lachgas nazwany, z powodu wesołego usposobienia, w jakie się pa-cyenta wprawia tym gazem,) wyrwam zęby bez bólu.
Poznań, Wilhelmska ul. 17. (1175)

Pomoc przeciw podagrze i reumatyzmowi.
 Sposób używania **amerykańsk. oleju** Karóla Arndta. **Przeciw podagrze i reumatyzmowi** używać należy oleju mego w następu-jący sposób:
 Natrzyj olejem dobrze zmieszany miejsce, które cię boli. Jeżeli cię boli całe ramię należy od razu całej użyć flaszeczki, jeżeli cię boli cała noga potrzeba będzie dwóch flaszczek na raz. Natarte miejsce należy za każdym razem obłożyć watą, zdjawszy z niej poprzednio twardą powierzchnią. Gdyby przy zastarzałym reumatyz-mie stawowym miało zachodzić opuchnięcie, to mam herbatę która wszelką puchlinę usuwa. **Karól Arndt w Bydgoszczy**

Świadectwa.
 Do Pana Karóla Arndta w Bydgoszczy. Szanowny Panie!
 Pozwól mi pan wyrazić szczerze podziękowanie za błogie skutki pańskie-go oleju amerykańskiego. Przez dwa lata życie moje z powodu ciągłych boleści reumatycznych było dla mnie piekielną karą niebios. Nieoceniony olej pański dokazał u mnie tego, czego medycyna dokazać nie mogła, gdyż oto obecnie cieszę się jak najlepszym zdrowiem i z jak największą przyjem-nością dołączam świadectwo moje, ży-cząc panu najlepszego powodzenia, ja-ko wynalazcy tak cennego środka le-karskiego. Z szacunkiem **Emilia Fischer z domu Wolczyńska.** Wejherowo w Prus. Zach.
 2. Od lat kilku cierpienia reumatyz-czne dręczyły mnie w straszliwy spo-sób. Lekarstwa, kąpiele nie pomaga-ły; w rozpaczy niemal zdecydowałem się użyć środka zaleconego mi przez towarzysza niedoli, Oleju amerykań-skiego Karóla Arndta w Bydgoszczy i o dziwo! po kilku dniach ból nietyl-ko zniknął zupełnie, ale nadto do dziś dnia nie powrócił. Czując jak największą wdzięczność dla szanownego wynalazcy, nie wdra-gam się publicznie wszystkim cierpią-cym na reumatyzm środek ten znako-mity jak najusilniej polecić. **Juliusz Brandt w Królewcu w Pr. Z.**
 Mnóstwo podobnych świadectw i u-znań, których atoli ze względu na brak miejsca nie ogłaszam, można u mnie oglądać w oryginałach. **Karól Arndt w Bydgoszczy** Ulica Fryderykowska 57.

Teatr Centralny na **Działowym placu** w niedzielę, 5 września **Trzy wielkie Przedstawienia.** **Wiele nowych rzeczy z fiyki i magiki.** Po raz pierwszy w Mech. Teatrze: **Polowanie na lwa w Afryce.** Na koniec: **Jeden kwadrans w Wenecji.** Początek o 4, 6 i 8 godzinie. W dni powszednie wielkie przed-stawienie rozpoczyna się będzie o go-dzinie 8. [1407] **B. Hoffmann, mechanik.**